

IV

(Informace)

INFORMACE ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

RADA

Závěry Rady o výživě a fyzické aktivitě

(2014/C 213/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE

PŘIPOMÍNÁ:

1. článek 168 SFEU, který stanoví, že při vymezení a provádění všech politik a činností Unie je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví a že činnost Unie doplňuje politiku členských států a je zaměřena na zlepšování veřejného zdraví, předcházení nemocem a na odstraňování příčin ohrožení tělesného a duševního zdraví;
2. závěry Rady:
 - o otázkách zdraví ve všech politikách (30. listopadu 2006) ⁽¹⁾,
 - o provedení strategie EU v oblasti výživy a zdravotních otázek souvisejících s nadváhou a obezitou (6. prosince 2007) ⁽²⁾,
 - o opatřeních k omezení příjmu soli u obyvatelstva v zájmu lepšího zdraví (6. června 2010) ⁽³⁾,
 - o rovnosti a zdraví jako součásti všech politik: solidarita v oblasti zdraví (8. června 2010) ⁽⁴⁾,
 - nazvané „Inovativní přístupy v systémech veřejného zdraví a zdravotní péče, pokud jde o chronická onemocnění“ (7. prosince 2010) ⁽⁵⁾,
 - o odstraňování rozdílů v oblasti zdraví v rámci EU prostřednictvím koordinovaných opatření na podporu zdravých životních návyků (2. prosince 2011) ⁽⁶⁾,
 - o podpoře tělesné aktivity upevňující zdraví (27. listopadu 2012) ⁽⁷⁾,
 - o zdravém stárnutí během celého životního cyklu (7. prosince 2012) ⁽⁸⁾;
3. doporučení Rady ze dne 26. listopadu 2013 o podpoře zdraví upevňující tělesné aktivity ve všech odvětvích ⁽⁹⁾;

⁽¹⁾ Dokument 16167/06.⁽²⁾ Dokument 15612/07.⁽³⁾ Dokument 9827/10.⁽⁴⁾ Dokument 9947/10.⁽⁵⁾ Úř. věst. C 74, 8.3.2011, s. 4.⁽⁶⁾ Úř. věst. C 359, 9.12.2011, s. 5.⁽⁷⁾ Dokument 15871/12.⁽⁸⁾ Úř. věst. C 396, 21.12.2012, s. 8.⁽⁹⁾ Úř. věst. C 354, 4.12.2013, s. 1.

4. sdělení Komise „Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“⁽¹⁾;
5. sdělení Komise ze dne 29. února 2012 nazvané „Realizace strategického prováděcího plánu pro evropské inovační partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí“⁽²⁾;
6. politické prohlášení ze zasedání na vysoké úrovni o prevenci a kontrole nepřenosných nemocí, které bylo schváleno Valným shromážděním OSN jako rezoluce č. 66/2 ze dne 19. září 2011⁽³⁾, jakož i skutečnost, že podle bodu 65 uvedené rezoluce bude na 69. zasedání Valného shromáždění OSN, které se uskuteční v září roku 2014, předložena zpráva o dosaženém pokroku;
7. globální strategii Světové zdravotnické organizace (WHO) v oblasti stravy, fyzické aktivity a zdraví, která byla potvrzena na 57. světovém zdravotnickém shromáždění, konaném v květnu roku 2004⁽⁴⁾;
8. Evropskou chartu boje proti obezitě, která byla přijata na Evropské ministerské konferenci WHO věnované boji proti obezitě (Istanbul 15.–17. listopadu 2006)⁽⁵⁾;
9. soubor doporučení týkajících se prodeje potravin a nealkoholických nápojů dětem, která byla potvrzena na 63. zasedání Světového zdravotnického shromáždění, konaném v květnu roku 2010⁽⁶⁾;
10. rezoluci EUR/RC62/R4 „Zdraví 2020 – evropský politický rámec pro zdraví a dobré životní podmínky“, která byla přijata na 62. zasedání Regionálního výboru WHO pro Evropu, konaném dne 12. září 2012⁽⁷⁾;
11. podporu, kterou členské státy EU skýtají globálnímu akčnímu plánu WHO ze dne 27. května 2013 pro prevenci a kontrolu nepřenosných nemocí na období let 2013–2020, jakož i jeho devíti dobrovolným globálním cílům⁽⁸⁾;
12. Vídeňskou deklaraci ze dne 5. července 2013 o výživě a nepřenosných nemocech v kontextu programu Zdraví 2020, v jejímž rámci se všechny evropské státy, které jsou členy WHO, dohodly, že přijmou opatření za účelem boje proti obezitě a budou se přednostně zabývat problematikou zdravého stravování dětí⁽⁹⁾.

SE ZNEPOKOJENÍM KONSTATUJE, ŽE:

13. se uvádí, že obezita a její patologické důsledky dosáhly epidemických rozměrů⁽¹⁰⁾, neboť podle klasifikace WHO pro index tělesné hmotnosti trpí více než polovina dospělé populace v EU nadváhou či obezitou⁽¹¹⁾, a že zvláště znepokojivá je vysoká míra nadváhy a obezity u dětí a dospívajících;

nadváha a obezita mají značný dopad z hlediska lidského utrpení; zvláště důležité jsou sociální nerovnosti; lidé každoročně umírají na nemoci související s nezdravým stravováním a nedostatkem fyzické aktivity a že každým rokem se vynaloží více než 7 %⁽¹²⁾ z rozpočtů EU určených na zdravotnictví přímo na nemoci související s obezitou, přičemž existují další nepřímé náklady vyplývající ze ztráty produktivity v důsledku zdravotních problémů a předčasných úmrtí, což znamená značnou ekonomickou zátěž;

⁽¹⁾ Dokument 7110/10.

⁽²⁾ Dokument 7293/12.

⁽³⁾ OSN: A/RES/66/2 (A/66/L.1).

⁽⁴⁾ http://www.who.int/dietphysicalactivity/strategy/eb11344/strategy_english_web.pdf

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0009/87462/E89567.pdf

⁽⁶⁾ http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241500210_eng.pdf

⁽⁷⁾ WHO: EUR/RC62/R4.

⁽⁸⁾ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/94384/1/9789241506236_eng.pdf

⁽⁹⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/234381/Vienna-Declaration-on-Nutrition-and-Noncommunicable-Diseases-in-the-Context-of-Health-2020-Eng.pdf

⁽¹⁰⁾ http://www.who.int/nutrition/publications/obesity/WHO_TRS_894/en/

⁽¹¹⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Overweight_and_obesity_-_BMI_statistics

⁽¹²⁾ Světová zdravotnická organizace. Zpráva o globální situaci v oblasti nepřenosných nemocí za rok 2010.

http://www.who.int/nmh/publications/ncd_report2010/en/

<http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/challenge-of-obesity-in-the-who-european-region-and-the-strategies-for-response-the-summary>

14. existuje nízká spotřeba ovoce a zeleniny a vysoký příjem nasycených tuků, transmastných kyselin, soli a cukru, jakož i přechod na sedavý způsob života a s tím související pokles fyzické aktivity u dětí, dospívajících i dospělých osob.

UZNÁVÁ:

15. že propagace zdravého způsobu života a prevence nemocí má příznivý dopad na občany a systémy zdravotnictví a že zdravé stravování a fyzická aktivita významně snižují riziko chronických stavů a nepřenosných nemocí⁽¹⁾ a významně přispívají k zdravému vývoji dětí, zdravě prožitým letem a dobré úrovni života dětí, mládeže a dospělých;
16. že investování do zdraví⁽²⁾, propagace zdravého životního stylu a zachování déle trvajícího aktivního životního stylu může přispět ke zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti i k dosažení cílů stanovených ve strategii Evropa 2020;
17. že vhodné stravování během těhotenství a laktace má zásadní význam; že kojení je nejlepší volbou pro zdraví matky i dítěte; že stravovací i pohybové návyky se ustavují v raném věku a že poznání a přijetí zdravých návyků v útlém věku významně posiluje pravděpodobnost, že takové návyky budou zachovány i v dospělosti;
18. že opatření zaměřená na děti a mládež by mohla být rovněž prospěšná pro celou rodinu, včetně intervencí vycházejících z rodinného rozměru, možností zdravého stravování v dětských zařízeních a školách a činnostech v zájmu boje se sedavým životním stylem a zvýšení fyzické aktivity;
19. že starší lidé jsou náchylní k podvýživě, zejména proto, že jejich nutriční potřeby se mění a fyzické aktivity mají tendenci se s přibývajícím věkem snižovat, což má dopad na jejich energetické potřeby, a že nutričním potřebám starších lidí je třeba věnovat další pozornost;
20. že obezita a nepřenosné nemoci související s nezdravým stravováním a nedostatkem fyzické aktivity jsou způsobovány mnoha faktory; komplexní strategie prevence a přístupy zaměřené na vícero různých zúčastněných stran zajišťují nejlepší výsledky; nutriční problémy a nedostatek fyzické aktivity by měly být řešeny integrovaně a zařazeny na pořad jednání příslušných složení Rady;
21. že je nutné zapojit všechna odvětví politiky a zúčastněné strany s cílem zvyšovat povědomí o významu zdravého stravování a fyzické aktivity, zejména pokud jde o děti a mládež, ale i v souvislosti s genderovou perspektivou, a přijímat opatření proti zavádějícím, přehnaným nebo nepřiměřeným formám reklamy a marketingu;
22. že pro etiologii nemocí souvisejících se stravováním mohou být důležitější celkové rysy stravování, než konkrétní potraviny; zdravé stravovací návyky jsou charakteristické vysokou spotřebou ovoce, zeleniny a ryb, jakož i upřednostňováním nízkotučných mléčných výrobků, celozrnných produktů, libového masa a drůbeže a používáním rostlinných olejů jako náhražky za tuhé tuky tam, kde je to možné, jako např. ve středomořské či jakékoli další stravě, v návaznosti na příslušná stravovací a výživová doporučení;
23. že rizikové faktory související s životním stylem, jako např. nezdravé stravování a nedostatek fyzické aktivity, mají tendenci převažovat mezi méně vzdělanými a nízkopříjmovými skupinami obyvatelstva; vzdělávání v oblasti zdraví a politiky a opatření týkající se propagace zdravého životního stylu by měly zahrnovat aktivity zaměřené na zranitelné skupiny obyvatelstva;
24. že je naléhavě nutné řešit nerovnosti v oblasti výživy a fyzické aktivity mezi členskými státy a v rámci nich, přičemž by ve všech relevantních unijních politikách měly být zohledněny aspekty výživy a fyzické aktivity;
25. že je důležitá úloha poskytovatelů péče, škol, komunit a veřejných orgánů, aby byli chráněni a podporováni nejzranitelnější členové společnosti;

(1) Jako např. nadváha, obezita, vysoký krevní tlak, koronární srdeční onemocnění, cukrovka typu II, mrtvice, osteoporóza, některé formy rakoviny a nepříznivé psychosociální stavy.

(2) Viz: Balíček týkající se sociálních investic, pracovní dokument útvarů Komise: „Investování do zdraví“ dokument 6380/13 ADD 7.

26. že je významná předcházející společná činnost v této oblasti, ztělesněná Strategii pro Evropu týkající se zdravotních problémů souvisejících s výživou, nadváhou a obezitou, která byla přijata v roce 2007 a která propaguje vyváženou výživu a aktivní životní styly a podporuje akčně zaměřená partnerství zahrnující členské státy (skupina na vysoké úrovni pro výživu a fyzickou aktivitu) i občanskou společnost (akční platforma EU pro stravu, fyzickou aktivitu a zdraví).

VÍTÁ:

27. nedávnou dohodu členských států o akčním plánu EU pro boj s dětskou obezitou na období 2014–2020 ⁽¹⁾ ze dne 24. února 2014, která má přispět k propagaci zdravého stravování a fyzické aktivity a zastavit současné trendy obezity pomocí koordinovaných dobrovolných opatření ze strany členských států a zúčastněných stran;
28. výsledky aténské konference na vysoké úrovni pod názvem „Výživa a fyzická aktivita od dětství až do stáří: výzvy a příležitosti“ pořádané ve dnech 25. a 26. února 2014, které podtrhly, že zdravé stravování a pravidelná fyzická aktivita představují preventivní opatření použitelná po celý život, zdůraznily význam přijímání zdravých rozhodnutí, která jsou dostupná a přístupná pro všechny, prokázaly, že boj proti epidemii obezity přímo souvisí se zásadami zdravé výživy a dostatečné fyzické aktivity a že nejúčinnějším způsobem reakce na společné výzvy v EU v oblasti zdraví jsou meziodvětvová opatření.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY:

29. nadále měly jako nejvyšší prioritu pro další léta zachování zdravého stravování a pravidelné fyzické aktivity s cílem snížit zatížení, které představují chronická onemocnění a stavy, a přispět tak k lepšímu zdraví a kvalitě života občanů EU a k udržitelnosti zdravotních systémů;
30. prosazovaly politiky a iniciativy zaměřené na zdravé stravování a dostatečnou fyzickou aktivitu v rámci celého života, od nejranějších let, před těhotenstvím a během něj, a propagovaly a podporovaly přiměřené kojení a vhodné zavedení doplňkové výživy, a následně i zdravou výživu a podporu fyzické aktivity v rodinném a školním prostředí během dětství a dospívání a později v dospělosti a starším věku;
31. využívaly tam, kde je to vhodné, akční plán EU pro boj s dětskou obezitou na období 2014–2020 jako vodítko pro efektivní kroky ke snížení dětské obezity a k podpoře osvědčených postupů;
32. daly možnost občanům a rodinám přijímat informovaná rozhodnutí ohledně výživy a fyzické aktivity a poskytovaly informace pro všechny věkové a socioekonomické skupiny, zejména ty nejzranitelnější, jako např. děti, dospívající a starší, ohledně dopadu životního stylu na zdraví a ohledně toho, jak zlepšit své volby v oblasti výživy a jak zvýšit úroveň své fyzické aktivity;
33. propagovaly možnosti zdravé výživy a spolupracovaly s příslušnými zúčastněnými stranami s cílem dát tyto možnosti k dispozici a učinit je snadno dostupnými, aby byly lehce zvolitelné a dostupné pro všechny občany, s cílem snížit nerovnosti a poskytnout příležitosti a struktury pro denní fyzickou aktivitu v domovech, ve školách a na pracovištích;
34. prosazovaly politiky, které podporují starší osoby, aby zůstaly aktivní, a vyhnuly se tak funkčnímu úpadku tím, že se vytvoří prostředí povzbuzující jejich aktivní zapojení do programů fyzické aktivity přizpůsobené jejich potřebám;
35. podporovaly tam, kde je to vhodné, provádění obecných směrů EU v oblasti fyzické aktivity pro zdraví; plánování národních a regionálních dopravních politik a urbanistické plánování s cílem zlepšit dostupnost, přijatelnost a bezpečnost pěší chůze a jízdy na kole a jejich podpůrnou infrastrukturu;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf.

36. propagovaly zdravé životní prostředí, zejména ve školách, v předškolních zařízeních a sportovních zařízeních, díky podpoře nabídky možností zdravé výživy vycházející z nutričních norem a reakci na nadměrnou dostupnost a množství soli, nasycených tuků, transmastných kyselin a cukru, jakož i častou nebo nadměrnou spotřebu nealkoholických nápojů s přidáním cukru nebo kofeinu, a podpořily děti a dospívající, aby byli pravidelně fyzicky aktivní;
37. podpořily iniciativy na propagaci zdraví na pracovišti s cílem usnadnit zdravé stravovací návyky a začlenit fyzickou aktivitu do každodenního pracovního života;
38. podpořily a zmocnily pracovníky ve zdravotnictví, aby poskytovali preventivní poradenství, poskytovali péči občanům, pokud jde o zdravé stravovací návyky, výživu a fyzickou aktivitu; vyvíjely a podporovaly zavádění osvědčených postupů na základě podkladů pro prevenci, diagnózu a řízení v oblasti obezity a špatné výživy, zejména v dětství, dospívání a mezi staršími občany;
39. zapojily se do meziodvětvových opatření a opatření v rámci různých politik v zájmu propagace zdravého stravování a fyzické aktivity v rámci všech politik zabývajících se zvyšujícími se úrovněmi nepřenositelných nemocí souvisejících s nezdravým stravováním a nedostatkem fyzické aktivity, nadváhou a obezitou a nízkými úrovněmi účasti na fyzické aktivitě, napříč všemi věkovými skupinami a všemi socioekonomickými vrstvami;
40. pokračovaly v činnosti ve spolupráci se všemi zúčastněnými stranami, včetně průmyslu, provozovatelů stravovacích zařízení, zdravotních a spotřebitelských nevládních organizací a akademické sféry s cílem podpořit efektivní, dalekosáhlá a věrohodná opatření a dohody, následující příkladu akční platformy EU pro stravu, fyzickou aktivitu a zdraví, zejména pokud jde o novou úpravu složení potravin minimalizací transmastných kyselin, snížením nasycených tuků, snížením úrovně dodaného cukru a soli ve všech potravinách, jakož i pokud jde o úpravu velikosti porcí podle požadavků v oblasti stravování.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI, ABY:

41. podpořily vývoj nebo provádění národních akčních plánů v oblasti potravin a výživy a další opatření a politiky s cílem řešit společné výzvy v oblasti zdraví související s nezdravými stravovacími návyky, obezitou, špatnou výživou a nedostatkem fyzické aktivity občanů EU všech věkových skupin, se zvláštním zaměřením na děti a starší osoby, a případně podpořily provádění nákladově efektivních řešení;
42. zvážily vhodná opatření přispívající k provádění akčního plánu EU pro boj s dětskou obezitou na období 2014–2020, včetně společných opatření v rámci programu EU v oblasti zdraví;
43. podporovaly opatření pro snížení expozice dětí reklamě, marketingu a propagaci potravin s vysokým obsahem nasycených tuků a transmastných kyselin, s přidáním cukrů a soli;
44. propagovaly zdravé stravování a zdůrazňovaly stravování podporující zdraví, jako např. středomořskou nebo jakoukoli jinou stravu v návaznosti na příslušná národní doporučení v oblasti stravování;
45. využívaly existující nástroje, které mají k dispozici, zejména třetí program činnosti Unie v oblasti zdraví (2014–2020) a program pro výzkum a inovace EU Horizont 2020, s cílem podpořit opatření v oblasti výzkumu a další politická opatření;
46. zlepšily dosavadní shromažďování údajů na základě srovnatelných metod posouzení časových trendů souvisejících se stravováním, s dostupností potravin na úrovni jednotlivých osob nebo domácností, s fyzickou aktivitou a sedavým životním stylem;
47. spolupracovaly se všemi příslušnými zúčastněnými stranami s cílem hledat nejlepší způsoby určování nedostatků v oblasti výzkumu, urychlovaly výměnu a přejímání osvědčených postupů a přikládaly prvořadý význam výzkumu statutu výživy a fyzické aktivity skupin obyvatelstva a zaměřily se zejména na nejzranitelnější skupinu obyvatelstva, včetně dětí a starších obyvatel;

48. přikládaly prvořadý význam podpoře posouzení nákladové efektivity činností a politik s cílem případně propagovat zdravé stravování a fyzickou aktivitu v různých socioekonomických a sociodemografických skupinách obyvatelstva.

VYZÝVÁ KOMISI, ABY:

49. nadále poskytovala podporu a zajišťovala koordinaci pro současný rámec politiky v oblasti výživy a fyzické aktivity prostřednictvím skupiny na vysoké úrovni pro výživu a fyzickou aktivitu a akční platformy EU pro stravu, fyzickou aktivitu a zdraví, a aby nadále usnadňovala výměnu informací a poradenství ohledně efektivních osvědčených postupů;
50. stanovila výživové profily, jak stanoví čl. 4 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 ze dne 20. prosince 2006 o údajích týkajících se potravin z hlediska jejich nutriční hodnoty a vlivu na zdraví;
51. poskytovala podporu a pomoc, pokud jde o transfer a zintenzivnění úspěšných iniciativ do dalších regionů nebo odvětví s cílem napomoci přeměně osvědčených postupů na pravidelné aktivity, které zlepší výživu a příjem potravin a stravovací návyky a fyzickou aktivitu evropského obyvatelstva;
52. podporovala opatření a strategie v oblasti aktivního a zdravého stárnutí, zejména pokud jde o prevenci, screening a posouzení špatné výživy související se zranitelností a vyšším věkem, a inspirovala se osvědčenými postupy identifikovanými v evropském inovačním partnerství pro aktivní a zdravé stárnutí⁽¹⁾;
53. podpořila členské státy v zájmu lepšího využití existujících ukazatelů a monitorovacích systémů pro nepřenosné nemoci, jak byly nedávno vyvinuty Světovou zdravotní organizací, případně s cílem zlepšit vykazování v rámci globálního monitorovacího rámce pro nepřenosné nemoci;
54. podala zprávu Radě do roku 2017 a opětovně v roce 2020 ohledně pokroku dosaženého při provádění akčního plánu EU pro boj proti dětské obezitě na období 2014–2020 i o dalších iniciativách prováděných v souvislosti se strategií pro Evropu týkající se zdravotních problémů souvisejících s výživou, nadváhou a obezitou.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?section=active-healthy-ageing